

ARNAU DE VILANOVA, *El llibre dels vins*, Traducció i notes de Patrick Gifreu, Vibop, 2022, 144 pp., ISBN : 978-84-123240-5-1

El llibre dels vins, d'Arnau de Vilanova, es tracta d'una mena de *rara avis* escrita pel metge medieval. De fet, tal com indica Patrick Gifreu al pròleg, el manual n'és una excepció: es troba prop de l'alquímia, però, sense haver caigut en el parany d'haver sigut definit com a text apòcrif.

Ara bé, la temàtica no és original, com a mínim, no per a l'edat mitjana en què el vi té una importància valuosíssima. Hom sap que la vinya i el seu fruit han tingut un pes fonamental de temps ençà. Per tant, no descobrim Catarroja en afirmar que el plaer per aquesta beguda hauria estat present en les societats que abastarien les tradicions de Roma fins al món àrab. En efecte, Avicenna considera el seu poder penetrant, fent esment en com les propietats del suc de raïm afavoririen els cossos adolorits. I a parer nostre, aquesta és la idea que subjau en el conjunt de les receptes que Vilanova desenvolupa, però, per fer-nos entendre que, més enllà de la presència del vi en les millors taules, el líquid hauria acabat per cridar l'atenció també dels metges, i no únicament per tindre'l en estima, sinó per defensar-lo com a mètode de sanació. És a dir, com a aliment de l'ànima.

Allò que es desplega al llarg de la cinquantena de vins que l'editorial Vibop (2022) ha tingut el gust de recollir, no és únicament la subtileza o la natura d'un vi o d'un altre, sinó fer-nos veure com la seua tria pot permetre que un cos sane terapèuticament. En altres paraules, l'estudi que el traductor del *De vinis* ens aporta va més enllà de fer esment en el color, l'olor, el gust, la substància, la força o d'altres trets que poden definir i catalogar un vi. Açò és, insistir en com la seua ingesta —i les instruccions que cal seguir— influeixen per tal d'alleujar el cos en els moments malaltissos.

Així, la col·lecció «Envinats» (núm. 17), dins l'editorial esmentada, i l'estudi de Gifreu prenen el relleu del metge medieval i rescaten el text llatí per

tal de convidar-nos a llegir sobre els usos mèdics, ben lligats al món medieval i, encara a hores d'ara, al plaer del bon beure.

L'obra, dedicada al rei Robert de Nàpols, s'inicia amb un «Elogi dels vins» i fa referència a Déu —a Crist en qualitat de *Summum medicus*, tal com ens recorda Gifreu—, però també, entre d'altres, a Rufus Efesi o a Galé, cosa que permet a Arnau de Vilanova presentar una selecció de vins medicinals en què es destaquen tant les virtuts com els ingredients. Ben interessant és el vi de romaní amb què el metge, a més de parlar-nos de la conveniència i el profit de reservar-ne l'ús per als temps freds, assenyala les seues propietats per a restaurar l'apetit, alhora que inclou un passatge en què ens transmet com el poder d'aquest fou revelat a un metge sarraí; o el vi de roses, idoni per a l'estiu, afirma Vilanova, sempre que es conjumine amb flors seques, capaces de dotar la beguda d'un caràcter lleuger i refrigerar el cos, per tal de protegir els membres principals, inclús, en moments de pestilència.

ROBERT MARCH TORTAJADA
Universitat de València